

Vergaderjaar 2024–2025

36 725 K

Wijziging van de begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) voor het jaar 2025 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Artikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2025 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Defensie,
R.P. Brekelmans

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer

De voorliggende eerste suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbegroting 2025 van hoofdstuk K van de begroting van het Rijk.

In deze eerste suppletoire begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds zijn de besluiten van het kabinet uit de Voorjaarsnotabesluitvorming verwerkt. Deze suppletoire wet dient dan ook in samenhang te worden gezien met de Voorjaarsnota. Als gevolg hiervan wordt het uitgavenbudget van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF) 2025 met € 841 miljoen verhoogd tot € 10,62 miljard.

In paragraaf 2.1 wordt de cijfermatige aansluiting ten opzichte van de ontwerpbegroting uiteengezet. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 een overzicht weergegeven met de belangrijkste ontvangsten- en uitgavenmutaties. Afsluitend is in paragraaf 2.3 per artikel een tabel opgenomen met daarin de budgettaire gevolgen van beleid en de uitgaven- en ontvangstenmutaties. In aansluiting op de ontwerpbegrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2025 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1ste suppletoire begroting. Dit betreft de extrapolatie van de begroting – het toevoegen van het jaar t+5 – en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.

Per artikel worden de mutaties groter dan of gelijk aan onderstaande staffel op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

De eerste suppletoire begroting geeft een totaaloverzicht van financiële afwijkingen ten opzichte van de ontwerpbegroting van het DMF en wordt tegelijk met de Voorjaarsnota ingediend en uiterlijk 1 juni gepubliceerd. Jaarlijks worden het DPO en de DPO-Afwijkingsrapportage aan de Kamer aangeboden. Deze rapportages geven een overzicht van alle materieel-, vastgoed- en IT-projecten met een investeringsbedrag van meer dan € 50,0 miljoen in onderzoek en realisatie. Gelet op het commercieel vertrouwelijke karakter van een aantal projecten wordt voor deze projecten slechts een bandbreedte van het projectbudget opgenomen.

2. Het beleid

2.1. Voorstel van wet

Met het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld de uitgavenbegroting 2025 van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) ten opzichte van de vastgestelde begroting met een bedrag van € 841 miljoen en het ontvangstenbudget met € 76 miljoen te verhogen. Dit leidt voor het Defensiematerieelbegrotingsfonds tot een uitgavenbudget van € 10,9 miljard en een ontvangstenbudget van € 172,7 miljoen. Met de eerste suppletoire begroting 2025 wordt voorgesteld de aan te gane verplichtingen te laten stijgen met € 9,9 miljard tot € 20,4 miljard. De cijfermatige aansluiting ten opzichte van de ontwerpbegroting 2025 is als volgt:

Uitgaven (in duizend euro)

Stand vastgestelde begroting 2025	€ 9.775.495
Wijzigingen 1 ^e suppletoire begroting 2025	€ 841.628
Stand begroting Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) in de voorjaarsnota 2025	€ 10.617.123

Ontvangsten (in duizend euro)

Stand vastgestelde begroting 2025	€ 96.583
Wijzigingen 1 ^e suppletoire begroting 2025	€ 76.126
Stand begroting Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) in de voorjaarsnota 2025	€ 172.709

2.2. Ontvangsten- en uitgavenmutaties

Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2025 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2025	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030
Vastgestelde begroting 2025		9.775.495					
Belangrijkste suppletoire mutaties							
1) Eindejaarsmarge Oekraïne		173.642	–				
2) Oekraïne kasschuif materieel		– 250.000	–	96.707	73.293	40.000	40.000
3) Overheveling verwerving Oekraïne materieel		250.000					
4) Overboekingen met andere ministeries		– 17.563	– 25.238	– 37.416	– 56.122	– 73.757	– 99.448
5) Volume bijstelling		–	208.271	250.070	370.070	419.593	419.593
6) Kadercorrecties		190.481	–	–	–	–	–
7) Prijscompensatie 2025		735.466	840.532	840.532	840.532	840.532	840.532
8) Doorboeken loonbijstelling naar Defensie (HFD X)		– 413.823	– 424.726	– 442.570	– 449.083	– 455.072	– 458.223
9) Doorboeken prijsbijstelling naar Defensie (HFD X)		– 54.051	– 53.730	– 56.024	– 56.499	– 55.034	– 55.657
10) Surplus eindejaarsmarge		195.866	–	–	–	–	–
11) Grensbewaking		30.734	28.083	48.437	71.503	68.377	65.223
12) Bijdrage aan EZK Security Fund		– 75.000	–	–	–	–	–
13) Veegbrief mutaties		62.000	–	–	–	– 150.000	– 45.000
14) Intensivering Defensie voorjaarsnota 2025		–	–	90.000	507.000	657.000	737.000
15) Surplus overige mutaties		14.126	– 6.110	– 6.110	– 6.110	143.890	40.910
Stand 1^e suppletoire begroting 2025		10.617.373					

Toelichting belangrijkste mutaties

Eindejaarsmarge Oekraïne

Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge 2024 van € 173,6 miljoen euro voor steun aan Oekraïne.

Oekraïne kasschuif materieel

Dit betreft het verschuiven van budget naar latere jaren ten behoeve van materiele steun voor Oekraïne.

Overheveling verwerving Oekraïne materieel

Dit betreft het ontvangen van budget ten behoeve van materiele steun voor Oekraïne. Middels de bovengenoemde kasschuif is het in latere jaren weggezet op de begroting.

Overboekingen met andere ministeries

Als gevolg van overboekingen met andere departementen vindt er daling plaats van € 17,6 miljoen op de Defensiebegroting in 2025 oplopend tot een daling van – € 99,4 miljoen in 2030.

Volume bijstelling

Bijstelling op basis van hoger dan eerder geraamde volumegroei BBP. Dit betreft volumegroei over de gehele Defensiebegroting, niet enkel het DMF.

Kadercorrecties

Jaarlijks worden op basis van het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau de effecten van de wisselkoersmutaties verwerkt op het DMF. Enkel in 2025 omdat vanaf 2026 dit meegenomen wordt in de volumegroei (2% BBP).

Prijscompensatie 2025

In totaal wordt € 735,5 miljoen aan prijscompensatie toegevoegd aan het DMF. Dit betreft prijscompensatie over de gehele Defensiebegroting, niet enkel het DMF.

Doorboeken loonbijstelling

De loon- en prijsbijstelling voor de Defensiebegroting is eerst op het DMF ontvangen. Deze mutatie schuift het budget naar de Defensiebegroting. Enkel in 2025 omdat vanaf 2026 dit meegenomen wordt in de volumegroei (2% BBP).

Doorboeken prijsbijstelling

De loon- en prijsbijstelling voor de Defensiebegroting is eerst op het DMF ontvangen. Deze mutatie schuift het budget naar de Defensiebegroting. Enkel in 2025 omdat vanaf 2026 dit meegenomen wordt in de volumegroei (2% BBP).

Surplus eindejaarsmarge

Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge 2024 van € 195,9 miljoen. Dit is de surplus van de eindejaarsmarge van € 502,1 minus de taakstelling van € 306,2 miljoen.

Grensbewaking

Zoals genoemd in het Hoofdlijnenakkoord en het Regeerprogramma is het versterken van de grensbewaking één van de prioriteiten van het kabinet. Voor het intensiveren van de grensbewaking door de Koninklijke Marechaussee worden extra middelen beschikbaar gesteld.

Bijdrage aan EZ Security Fund

Eind 2024 is het Secfund opgericht met een startkapitaal van € 25,0 miljoen. Om het instrument een vervolg te kunnen geven is besloten het Secfund op te hogen met € 75,0 miljoen. Het totale fondsbedrag van € 100 miljoen is benodigd om de komende jaren voldoende startups en MKB'ers te ondersteunen en zo te komen tot succesvolle ontwikkeling van producten die zowel door Defensie als de civiele markt afgenomen kunnen worden.

Veegbrief mutaties

Dit betreft de budgettair technische verwerking van hoger dan voorziene uitgaven van een aantal artikelen in 2024.

Intensivering Defensie voorjaarsnota 2025

Het kabinet investeert structureel € 737,0 miljoen extra in Defensie. Deze intensivering kent een ingroei die begint in 2027 met € 90,0 miljoen oplopend tot € 737,0 miljoen vanaf 2030 en verder.

Overige mutaties

Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2025 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)-

Artikelnummer	Ontvangsten 2025	Ontvangsten 2026	Ontvangsten 2027	Ontvangsten 2028	Ontvangsten 2029	Ontvangsten 2030
Vastgestelde begroting 2025	96.583					
Belangrijkste suppletoire mutaties						
1) Surplus zorgomzet	40.000	-	-	-	-	-
2) Veegbrief	32.000	-	-	-	-	-
3) Ontvangsten budgettoewijzing CZSK 2025	10.316	-	-	-	-	-
5) Overige mutaties	- 6.190	- 6.110	- 6.110	- 6.110	- 6.110	- 4.090
Stand 1e suppletoire begroting 2025	172.709					

Toelichting belangrijkste mutaties

Surplus zorgomzet

De Stichting ZiektekostenVerzekering Krijgsmacht (SZVK) ontvangt de door militairen afgedragen ziektekostenpremies. Bij het SZVK is een overschot aan uit te keren zorgomzet ontstaan. In overleg met het SZVK wordt dit afgebouwd, door zowel het ontvangstenbudget als het uitgavenbudget te verhogen met € 40 miljoen.

Veegbrief

Dit betreft de budgettair technische verwerking van hoger dan voorziene ontvangsten van een aantal artikelen in 2024.

Ontvangsten budgettoewijzing CZSK

Dit komt onder andere als gevolg van extra ontvangsten door steunverleningen aan derden.

Overige mutaties

—

2.3. Budgettaire gevolgen van beleid

Beleidsartikel 1 Defensiebreed Materieel

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)

Art.		Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art.	Verplichtingen	1.923.860	0	1.923.860	1.310.564	3.234.424	- 576.145	- 1.242.778	182.303	1.201.934	1.474.153
	Uitgaven	1.942.348	0	1.942.348	370.897	2.313.245	- 256.906	69.908	110.937	488.697	520.870
1.11	Verwerving	1.223.691	0	1.223.691	297.357	1.521.048	68.412	- 165.167	562.697	729.954	1.469.876
	<i>Opdrachten</i>	<i>1.223.691</i>	<i>0</i>	<i>1.223.691</i>	<i>297.357</i>	<i>1.521.048</i>	<i>68.412</i>	<i>- 165.167</i>	<i>562.697</i>	<i>729.954</i>	<i>1.469.876</i>
	Verwerving: voorbereidings- fase	226.762	0	226.762	- 226.762	0	- 149.697	- 240.484	484.211	632.341	1.446.740
	Verwerving: realisatie	996.929	0	996.929	524.119	1.521.048	218.109	75.317	78.486	97.613	23.136
1.12	Instandhouding	549.958	0	549.958	109.649	659.607	3.151	4.067	2.812	2.997	2.752
	<i>Opdrachten</i>	<i>549.958</i>	<i>0</i>	<i>549.958</i>	<i>109.649</i>	<i>659.607</i>	<i>3.151</i>	<i>4.067</i>	<i>2.812</i>	<i>2.997</i>	<i>2.752</i>
	Instandhouding Materieel	549.958	0	549.958	109.649	659.607	3.151	4.067	2.812	2.997	2.752
1.13	Kennis en Innovatie	190.687	0	190.687	127.104	317.791	6.300	2.213	- 607	- 607	- 607
	<i>Bekostiging</i>	<i>190.687</i>	<i>0</i>	<i>190.687</i>	<i>127.104</i>	<i>317.791</i>	<i>6.300</i>	<i>2.213</i>	<i>- 607</i>	<i>- 607</i>	<i>- 607</i>
	Duurzaamheid, klimaat en veiligheid	18.565	0	18.565	15.280	33.845	75	0	0	0	0
	Kennisopbouw	43.962	0	43.962	28.940	72.902	- 580	- 337	- 157	- 157	- 157
	Technologieontwikkeling	37.837	0	37.837	21.929	59.766	0	0	0	0	0
	Kennisgebruik	4.380	0	4.380	4.159	8.539	0	0	0	0	0
	Kort Cyclische Innovatie	85.943	0	85.943	56.796	142.739	6.805	2.550	- 450	- 450	- 450
1.14	Reserve Valutaschommelingen	0	0	0	9.998	9.998	0	0	0	0	0
	<i>Storting/onttrekking begrotingsreserve</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>9.998</i>	<i>9.998</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	Storting/onttrekking begrotingsreserve	0	0	0	9.998	9.998	0	0	0	0	0
1.16	Over-/ onderprogrammering	- 21.988	0	- 21.988	- 173.211	- 195.199	- 334.769	228.795	- 453.965	- 243.647	- 951.151
	<i>Fonds</i>	<i>- 21.988</i>	<i>0</i>	<i>- 21.988</i>	<i>- 173.211</i>	<i>- 195.199</i>	<i>- 334.769</i>	<i>228.795</i>	<i>- 453.965</i>	<i>- 243.647</i>	<i>- 951.151</i>
	Fonds	- 21.988	0	- 21.988	- 173.211	- 195.199	- 334.769	228.795	- 453.965	- 243.647	- 951.151
	Ontvangsten	27.310	0	27.310	70.280	97.590	1.860	1.860	1.860	1.860	3.880

In totaal is voor 2025 70% juridisch verplicht en 30% beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Defensiebreed materieel zijn per saldo met € 1,3 miljard naar boven bijgesteld. Dit wordt voornamelijk verklaard door het toevoegen van verplichtingenbudget uit 2024 wat in dat jaar niet is aangegaan (€ 967,9 miljoen). Het betreft onder andere de projecten met een budget boven de mandateringsgrens Geneeskundige Keten (€ 110,0 miljoen) en Aanvulling Inzetvoorraden Munitie (commercieel vertrouwelijk). Daarnaast zijn de verplichtingenreeksen in het juiste ritme gezet (per saldo € 829,1 miljoen). Het betreft de projecten en programma's met een budget boven de mandateringsgrens Vervanging Wissellaadsystemen, Trekker-oplegger-combinaties en Bergingsvoertuigen (WTB, commercieel vertrouwelijk), Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen ((DVOW, commercieel vertrouwelijk) en het project CUAS EAAD (Counter Unmanned Areal Systems Extended AI Arms Air Defense (commercieel vertrouwelijk).

Daartegenover staat het onder verwerving beschreven doorschuiven van het verplichtingenbudget voor projecten in voorbereiding (€ 224,5 miljoen). Tevens is budget overgeheveld naar andere artikelen binnen het DMF, de Defensiebegroting of begrotingen van andere departementen (per saldo € 263,6 miljoen). Het restant wordt verklaard door een aantal kleinere, overige mutaties.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

De verwervingsfase wordt met € 297,4 miljoen naar boven bijgesteld.

Enerzijds is het budget in de voorbereidingsfase verlaagd (€ 226,8 miljoen) doordat budget naar latere begrotingsjaren is doorgeschoven als gevolg van langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden, daarnaast is projectbudget overgeheveld naar de realisatiefase. Het betreft hier onder andere het project Counter Unmanned Aerial Systems Extended AI Arms Air Defense (CUAS EAAD, commercieel vertrouwelijk).

Anderzijds is het budget in de realisatiefase naar boven bijgesteld (€ 524,1 miljoen) vanwege het toevoegen van budget dat in 2024 niet tot realisatie is gekomen (€ 737,3 miljoen). Onder andere vanwege de in de Slotwet 2024 genoemde verträgeningen voor het European Defence Fund (EDF) (€ 35,7 miljoen) en voor scale-ups (€ 35,0 miljoen).

Daartegenover staat dat het budget in het juiste kasritme is gezet. Per saldo is € 150,4 miljoen naar latere jaren geschoven. Ook is het budget met € 65,7 miljoen naar beneden bijgesteld vanwege een aantal interdepartementale overhevelingen en overhevelingen tussen de Defensiebegroting en andere artikelen binnen het DMF. Het betreft met name het ophogen van het Secfund met € 75,0 miljoen. Het restant betreft overige kleinere mutaties.

De in de alineas hierboven genoemde aanpassingen in de realisatiefase hebben per saldo geleid tot een hoger budget in 2025 voor onder andere de projecten Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen ((DVOW, commercieel vertrouwelijk), *Defensie Bewakings- en Beveiligingssysteem (DBBS, commercieel vertrouwelijk)* en het programma Aanvulling Inzetvoorraden Munitie (commercieel vertrouwelijk).

Instandhouding

Het budget voor instandhouding is ten opzichte van de Ontwerpbegroting met € 109,6 miljoen gestegen. Dit wordt veroorzaakt door het overhevelen van uitgaven (€ 104,1 miljoen) uit 2024 die in dat jaar niet zijn gerealiseerd. Het restant betreft overige kleinere mutaties.

Kennis en Innovatie

Het budget voor kennis en innovatie is met € 127,1 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt met name veroorzaakt door een hoger budget voor kort cyclische innovatie (€ 56,8 miljoen), kennisopbouw (€ 28,9 miljoen), technologieontwikkeling (€ 21,0 miljoen) en duurzaamheid, klimaat en veiligheid (€ 15,3 miljoen), voornamelijk vanwege het toevoegen van budget dat in 2024 niet tot realisatie is gekomen.

Over-/ onderprogrammering

Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Op sommige artikelen is er meer dan 100% verplicht. Dit is onwenselijk. Het percentage juridisch verplicht wordt in samenhang met de veranderende leverschema's bezien en benodigde aanpassingen worden in de komende tijd stapsgewijs uitgevoerd. Een van de stappen is het kritisch nalopen van de administratie ten aanzien van leveringen met een leverdatum in het verleden om te beoordelen of verplichtingen kunnen worden afgesloten. Dit kan tot veranderingen leiden in het percentage juridisch verplicht.

Ontvangsten

De Stichting ZiektekostenVerzekering Krijgsmacht (SZVK) ontvangt de door militairen afgedragen ziektekostenpremies. Defensie declareert vervolgens de aan militairen verleende zorg bij het SZVK. Bij het SZVK is in de loop der jaren een overschot aan uit te keren zorgomzet ontstaan. In overleg met het SZVK is afgesproken dit overschot af te bouwen, door zowel het ontvangstenbudget als het uitgavenbudget (voor de jaren 2026 tot en met 2029) te verhogen met € 40 miljoen. Daarnaast is er € 10 miljoen aan budget doorgeschoven voor de verkoopopbrengsten van dienstauto's die in 2025 ingeruild zullen worden in plaats van 2024. Het restant betreft een aantal overige kleinere mutaties.

Beleidsartikel 2 Maritiem Materieel

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)

		Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art.	Verplichtingen	1.330.211	0	1.330.211	1.065.259	2.395.470	741.847	- 152.476	- 236.058	- 973.439	243.936
	Uitgaven	1.262.052	0	1.262.052	133.823	1.395.875	69.368	21.065	3.347	34.284	38.336
2.11	Verwerving	1.957.486	0	1.957.486	- 256.884	1.700.602	279.777	174.559	262.075	265.226	468.050
	Opdrachten	1.957.486	0	1.957.486	- 256.884	1.700.602	279.777	174.559	262.075	265.226	468.050
	Verwerving: voorbereidingsfase	183.505	0	183.505	- 183.505	0	- 249.764	- 196.208	- 95.233	- 66.078	205.002
	Verwerving: onderzoeksfase	0	0	0	1.172	1.172	0	0	0	0	0
	Verwerving: realisatie	1.773.981	0	1.773.981	- 74.551	1.699.430	529.541	370.767	357.308	331.304	263.048
2.12	Instandhouding	276.111	0	276.111	42.277	318.388	15.841	147	3.300	4.516	6.612
	Opdrachten	276.111	0	276.111	42.277	318.388	15.841	147	3.300	4.516	6.612
	Instandhouding Materieel	276.111	0	276.111	42.277	318.388	15.841	147	3.300	4.516	6.612
2.16	Over-/ onderprogrammering	- 971.545	0	- 971.545	348.430	- 623.115	- 226.250	- 153.641	- 262.028	- 235.458	- 436.326
	Fonds	- 971.545	0	- 971.545	348.430	- 623.115	- 226.250	- 153.641	- 262.028	- 235.458	- 436.326
	Fonds	- 971.545	0	- 971.545	348.430	- 623.115	- 226.250	- 153.641	- 262.028	- 235.458	- 436.326
	Ontvangsten	9.684	0	9.684	10.316	20.000	0	0	0	0	0

In totaal is voor 2025 94% juridisch verplicht en 6% beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Maritiem materieel zijn per saldo met € 1,1 miljard naar boven bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het overhevelen van verplichtingen uit 2024 die in dat jaar niet zijn aangegaan (€ 896,3 miljoen). Daarnaast is het verplichtingenbudget per saldo naar boven bijgesteld als gevolg van overhevelingen van en naar andere artikelen binnen het DMF, de Defensiebegroting en interdepartementale overhevelingen (€ 226,9 miljoen). Tevens zijn de verplichtingenreeksen in het juiste ritme gezet (€ 12,5 miljoen).

Daartegenover staat het onder verwerving beschreven doorschuiven van het verplichtingenbudget voor projecten in voorbereiding (€ 102,1 miljoen). Het restant wordt verklaard door een aantal kleinere overige mutaties.

Deze aanpassingen hebben voor een aantal van de projecten (boven de mandateringsgrens) geleid tot een hoger verplichtingenbudget, het betreft onder andere de projecten ESSM Block 2: Verwerving en integratie (€ 334,8 miljoen), Vervanging Close-in Weapon System (vCIWS), Vervanging M-fregatten (ASWF) (€ 112,9 miljoen).

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

De verwervingsfase wordt met € 256,9 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een lager budget in de voorbereidingsfase (€ 183,5 miljoen) vanwege het in de juiste jaren plaatsen van het budget om aan te sluiten bij de actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten. Dit komt onder andere door langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden. Tevens zijn projecten overgegaan naar de realisatiefase, het betreft onder meer project Modular Integrated Capability ADCF & North Sea (MICAN) (€ 81,4 miljoen).

Daarnaast is het budget in de realisatiefase naar beneden bijgesteld (€ 74,6 miljoen). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het in de juiste jaren plaatsen van het budget om aan te sluiten bij de actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten (€ 585,9 miljoen). Het betreft onder andere de projecten Vervanging Onderzeeboten (commercieel vertrouwelijk), Vervanging M-fregatten (ASWF) (€ 55,4 miljoen) en Modular Integrated Capability ADCF & North Sea (MICAN) (€ 41,4 miljoen).

Daar tegenover staat het toevoegen van budget dat in 2024 niet tot realisatie is gekomen. Onder andere voor de projecten ESSM Block 2: Verwerving en integratie (€ 56,3 miljoen), Vervanging mijnenbestrijdingscapaciteit (MCM) (€ 30,9 miljoen), Langer doorvaren LCF (€ 26,3 miljoen) en Verwerving Maritime Strike (commercieel vertrouwelijk). Het restant betreft een aantal kleinere, overige mutaties.

Instandhouding

Voor de Instandhoudingsopgaven is het budget per saldo met € 42,3 miljoen gestegen. Dit is het gevolg van het toevoegen van € 10,3 miljoen budget als effect van meerontvangsten. Voor € 10,0 miljoen is budget toegevoegd uit het Defensiebegroting artikel 2, omdat onderhoudswerkzaamheden vanwege personele ondervulling worden uitbesteed. Verder is het budget gestegen als gevolg van vertraagde onderhoudsprojecten uit 2024. Tot slot is € 2,5 miljoen ontvangen uit artikel 3 ten behoeve van aanschaf van meet- en testmiddelen.

Over-/ onderprogrammering

Zie artikel 1, onderwerp over-/ onderprogrammering voor een overkoepelde uitleg.

Ontvangsten

Ten opzichte van de ontwerpbegroting is het budget voor de ontvangsten met € 10,3 miljoen toegenomen. Dit komt onder andere als gevolg van extra ontvangsten door steunverleningen aan derden.

Beleidsartikel 3 Land Materieel

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art. Verplichtingen	2.841.356	42.399	2.883.755	4.200.555	7.084.310	473.656	489.858	109.289	1.829.210	447.805
Uitgaven	2.361.006	0	2.361.006	402.002	2.763.008	201.076	33.134	493.451	- 456.477	4.136
3.11 Verwerving	2.045.926	0	2.045.926	690.356	2.736.282	409.918	465.573	237.929	2.167.375	431.512
<i>Opdrachten</i>	<i>2.045.926</i>	<i>0</i>	<i>2.045.926</i>	<i>690.356</i>	<i>2.736.282</i>	<i>409.918</i>	<i>465.573</i>	<i>237.929</i>	<i>2.167.375</i>	<i>431.512</i>
Verwerving: voorbereidingsfase	150.425	0	150.425	- 150.425	0	134.812	- 159.597	136.674	1.630.140	56.008
Verwerving: onderzoeksfase	52	0	52	- 52	0	- 17.588	- 271	- 242	562	2.910
Verwerving: realisatie	1.895.449	0	1.895.449	840.833	2.736.282	292.694	625.441	101.497	536.673	372.594
3.12 Instandhouding	425.656	0	425.656	2.442	428.098	- 2.310	- 2.249	- 2.083	- 2.079	- 2.064
<i>Opdrachten</i>	<i>425.656</i>	<i>0</i>	<i>425.656</i>	<i>2.442</i>	<i>428.098</i>	<i>- 2.310</i>	<i>- 2.249</i>	<i>- 2.083</i>	<i>- 2.079</i>	<i>- 2.064</i>
Instandhouding Materieel	425.656	0	425.656	2.442	428.098	- 2.310	- 2.249	- 2.083	- 2.079	- 2.064
3.16 Over-/ onderprogrammering	- 110.576	0	- 110.576	- 290.796	- 401.372	- 206.532	- 430.190	257.605	- 2.621.773	- 425.312
<i>Fonds</i>	<i>- 110.576</i>	<i>0</i>	<i>- 110.576</i>	<i>- 290.796</i>	<i>- 401.372</i>	<i>- 206.532</i>	<i>- 430.190</i>	<i>257.605</i>	<i>- 2.621.773</i>	<i>- 425.312</i>
Fonds	- 110.576	0	- 110.576	- 290.796	- 401.372	- 206.532	- 430.190	257.605	- 2.621.773	- 425.312
Ontvangsten	2.500	0	2.500	0	2.500	0	0	0	0	0

In totaal is voor 2025 81% juridisch verplicht en 19% beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Land materieel zijn per saldo met € 4,2 miljard naar boven bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het overhevelen van verplichtingen uit 2024 die in dat jaar niet zijn aangegaan (€ 3,7 miljard) voor voornamelijk het project Leopard 2A8 gevechtstanks en Boxer-pantserwielvoertuigen (commercieel vertrouwelijk), Verlenging levensduur Patriot (commercieel vertrouwelijk), Vervanging MRAD en SHORAD (commercieel vertrouwelijk), Aanvulling inzetvoorraden munitie (commercieel vertrouwelijk) en Midlife Update (MLU) voor het wapensysteem Infanterie gevechtsvoertuig (IGV) CV9035NL (commercieel vertrouwelijk).

Daarnaast zijn de verplichtingenreeksen in het juiste ritme gezet (€ 509,5 miljoen) en is er per saldo € 262,1 miljoen aan dit artikel toegevoegd als gevolg van het overhevelen van budget van en naar andere artikelen binnen het DMF, de Defensiebegroting of begrotingen van andere departementen.

Daartegenover staat het onder verwerving beschreven doorschuiven van het verplichtingenbudget voor projecten in voorbereiding (€ 228,2 miljoen). Het restant betreft een aantal kleinere, overige mutaties.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

De verwervingsfase wordt met € 690,4 miljoen naar boven bijgesteld. Enerzijds is het budget in de voorbereidingsfase verlaagd (€ 150,4 miljoen) doordat budget naar latere begrotingsjaren is doorgeschoven als gevolg van langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en langere levertijden. Daarnaast is projectbudget overgeheveld naar de

realisatiefase, onder andere voor de versnelling van de versterking in luchtverdediging en munitie. Deze uitgaven zijn met de Slotwet planmatig verwerkt en met deze eerste suppletoire begroting is het budget in voorbereiding voor dit project overeenkomstig afgeboekt.

Anderzijds is het budget in de realisatiefase naar boven bijgesteld (€ 840,8 miljoen) vanwege het toevoegen van budget dat in 2024 niet tot realisatie is gekomen (€ 672,0 miljoen). Het betreft voornamelijk het project Leopard 2A8 gevechtstanks (commercieel vertrouwelijk). Daarnaast is het budget met € 348,3 miljoen naar boven bijgesteld vanwege een aantal interdepartementale overhevelingen en overhevelingen tussen de Defensiebegroting en andere artikelen binnen het DMF. Het betreft onder ander een hoger budget voor het project Verlenging Levensduur Patriot (commercieel vertrouwelijk) vanwege de vervanging van aan Oekraïne geleverd materieel.

Daartegenover staat dat het budget in het juiste kasritme is gezet. Per saldo is € 174,7 miljoen naar latere jaren geschoven. Het restant betreft overige mutaties.

Over-/ onderprogrammering

Zie artikel 1, onderwerp over-/ onderprogrammering voor een overkoepelde uitleg.

Beleidsartikel 4 Lucht Materieel

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)

		Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art.	Verplichtingen	1.869.945	- 203.040	1.666.905	1.517.066	3.183.971	- 68.146	77.311	249.421	- 565.690	172.766
	Uitgaven	2.154.958	0	2.154.958	- 190.890	1.964.068	- 4.180	- 7.616	- 620	- 617	- 371
4.11	Verwerving	2.154.271	0	2.154.271	- 78.301	2.075.970	35.939	394.094	250.333	- 468.295	281.259
	Opdrachten	2.154.271	0	2.154.271	- 78.301	2.075.970	35.939	394.094	250.333	- 468.295	281.259
	Verwerving: voorbereidingsfase	205.906	0	205.906	- 205.906	0	59.768	- 547.492	- 227.979	- 687.946	216.518
	Verwerving: realisatie	1.948.365	0	1.948.365	127.605	2.075.970	- 23.829	941.586	478.312	219.651	64.741
4.12	Instandhouding	555.199	0	555.199	41.235	596.434	- 2.843	- 2.843	- 2.467	- 2.467	- 2.217
	Opdrachten	555.199	0	555.199	41.235	596.434	- 2.843	- 2.843	- 2.467	- 2.467	- 2.217
	Instandhouding Materieel	555.199	0	555.199	41.235	596.434	- 2.843	- 2.843	- 2.467	- 2.467	- 2.217
4.16	Over-/ onderprogrammering	- 554.512	0	- 554.512	- 153.824	- 708.336	- 37.276	- 398.867	- 248.486	470.145	- 279.413
	Fonds	- 554.512	0	- 554.512	- 153.824	- 708.336	- 37.276	- 398.867	- 248.486	470.145	- 279.413
	Fonds	- 554.512	0	- 554.512	- 153.824	- 708.336	- 37.276	- 398.867	- 248.486	470.145	- 279.413
	Ontvangsten	12.080	0	12.080	0	12.080	0	0	0	0	0

In totaal is voor 2025 100% juridisch verplicht en 0% beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Lucht materieel zijn per saldo met € 1,5 miljard naar boven bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het overhevelen van verplichtingen uit 2024 die in dat jaar niet zijn aangegaan (€ 1,4 miljard). Daarnaast zijn de verplichtingenreeksen in het juiste ritme gezet (€ 264,0 miljoen).

Daartegenover staat het onder verwerving beschreven doorschuiven van het verplichtingenbudget voor projecten in voorbereiding (€ 158,2 miljoen) en het overhevelen van budget naar andere artikelen binnen het DMF of naar de Defensiebegroting (€ 28,2 miljoen). Het restant betreft overige kleinere mutaties.

Deze aanpassingen hebben voor een aantal van de projecten (boven de mandateringsgrens) geleid tot een hoger verplichtingenbudget, het betreft onder andere de projecten Verwerving F-35 (€ 358,4 miljoen) en Deep Strike Capaciteit air (commercieel vertrouwelijk), F35: Verwerving middellange tot lange afstandsraaket (€ 178,8 miljoen), F-35 Lucht-Grond Bewapening (€ 104,0 miljoen) en het project Vervanging Medium Utility Helicopters (€ 228,5 miljoen).

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

De verwervingsfase wordt met € 78,3 miljoen naar beneden bijgesteld.

Eenzijds is het budget in de voorbereidingsfase verlaagd (€ 205,9 miljoen) doordat budget naar latere begrotingsjaren is doorgeschoven als gevolg van langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en langere levertijden, daarnaast is projectbudget overgeheveld naar de realisatiefase voor onder andere het project Anti-A2AD capaciteit F-35.

Anderzijds is het budget in de realisatiefase naar boven bijgesteld (€ 127,6 miljoen) vanwege het toevoegen van budget dat in 2024 niet tot realisatie is gekomen (€ 211,8 miljoen), het betreft onder het budget voor het aandeel van programma Aanvulling inzetvoorraden munitie dat op artikel 4 Lucht realiseert. Daarnaast is het budget met € 38,9 miljoen naar boven bijgesteld vanwege een aantal interdepartementale overhevelingen en overhevelingen tussen de Defensiebegroting en andere artikelen binnen het DMF. Het restant betreft een aantal overige, kleinere mutaties.

Daartegenover staat dat het budget in het juiste kasritme is gezet. Per saldo is het budget daardoor in 2025 € 96,8 miljoen naar beneden bijgesteld. Het obetreft onder andere de projecten Apache Remanufacture (commercieel vertrouwelijk) en Chinook Vervanging & Modernisering (€ 30,5 miljoen).

Instandhouding

Ten opzichte van de Ontwerpbegroting is het budget met € 41,2 miljoen verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt doordat CLSK eind 2024 € 40,0 miljoen beschikbaar heeft gesteld aan COMMIT. Dit bedrag is samen met € 4,0 miljoen onderrealisatie uit 2024 gefaseerd naar 2025. Verder is het budget verhoogd voor de instandhouding van de F-16's, die momenteel als lesvliegtuigen worden gebruikt in Roemenië (€ 7,4 miljoen). Het betreft specifiek inhuur van specialisten voor het project «langer doorvliegen F-16». Voor het uitbreiden van de formatieve sterkte voor onderhoud aan de F-35 is binnen de kaders van het Life Cycle Cost-model budget omgeboekt van instandhouding materieel naar personele exploitatie binnen de Defensiebegroting (X) (€ 2,3 miljoen). Voor de aankoop van extra satelliet capaciteit is budget overgeheveld naar COMMIT-JIVC (€ 7,9 miljoen).

Over-/ onderprogrammering

Zie artikel 1, onderwerp over-/ onderprogrammering voor een overkoepelde uitleg.

Beleidsartikel 5 Infrastructuur en Vastgoed

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art. Verplichtingen	1.373.366	0	1.373.366	1.081.006	2.454.372	- 273.838	- 131.445	- 196.611	- 528.230	159.306
Uitgaven	826.758	0	826.758	10.960	837.718	18.318	26.691	10.344	5.589	- 15.313
5.11 Verwerving	954.940	0	954.940	158.024	1.112.964	- 334.148	- 66.195	- 117.813	- 396.771	179.983
Opdrachten	954.940	0	954.940	158.024	1.112.964	- 334.148	- 66.195	- 117.813	- 396.771	179.983
Verwerving: voorbereidingsfase	68.093	0	68.093	- 68.093	0	- 658.616	- 436.137	- 385.597	- 706.068	- 47.655
Verwerving: realisatie	886.847	0	886.847	226.117	1.112.964	324.468	369.942	267.784	309.297	227.638
5.12 Instandhouding	507.301	0	507.301	18.347	525.648	25.400	23.029	24.384	25.274	25.017
Opdrachten	507.301	0	507.301	18.347	525.648	25.400	23.029	24.384	25.274	25.017
Instandhouding Infrastructuur	507.301	0	507.301	18.347	525.648	25.400	23.029	24.384	25.274	25.017
5.16 Over-/ onderprogrammering	- 635.483	0	- 635.483	- 165.411	- 800.894	327.066	69.857	103.773	377.086	- 220.313
Fonds	- 635.483	0	- 635.483	- 165.411	- 800.894	327.066	69.857	103.773	377.086	- 220.313
Fonds	- 635.483	0	- 635.483	- 165.411	- 800.894	327.066	69.857	103.773	377.086	- 220.313
Ontvangsten	28.240	0	28.240	- 4.470	23.770	- 7.970	- 7.970	- 7.970	- 7.970	- 7.970

In totaal is voor 2025 100% juridisch verplicht en 0% beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor infrastructuur en vastgoed zijn per saldo met € 1,1 miljard naar boven bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het overhevelen van verplichtingen uit 2024 die in dat jaar niet zijn aangegaan (€ 857,7 miljoen). Daarnaast zijn de verplichtingenreeksen in het juiste ritme gezet (€ 250,9 miljoen).

Daartegenover staat het onder verwerving beschreven doorschuiven van het verplichtingenbudget voor projecten in voorbereiding (€ 30,2 miljoen) en het overhevelen van budget naar andere artikelen binnen het DMF of de Defensiebegroting (€ 4,3 miljoen). Het restant betreft overige kleinere mutaties.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Het budget voor de verwervingsfase wordt met € 158,0 miljoen naar boven bijgesteld.

Eenzijds is het budget in de voorbereidingsfase verlaagd (€ 68,1 miljoen), voornamelijk doordat budget naar latere begrotingsjaren is doorgeschoven als gevolg van langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en langere levertijden. Anderzijds is het budget voor de investeringen in realisatiefase met € 226,1 miljoen verhoogd.

De realisatie van een aantal projecten is verschoven naar latere jaren. De hiermee samenhangende budgetten schuiven mee wat leidt tot een verlaging van het budget met € 124,9 miljoen in 2025.

Daarnaast zijn er ook mutaties die leiden tot een verhoging van het budget.

Voor een aantal projecten is budget ontvangen voor in totaal € 322,1 miljoen. Dit betreft onder andere de projecten Huisvesting van de MIVD (€ 105,0 miljoen), Versnellen verduurzamen vastgoed (€ 94,2 miljoen), Huisvesting KMAR (€ 70,0 miljoen), Verbetering legering defensiebreed (€ 23,0 miljoen) en in totaal € 9,9 miljoen voor diverse kleinere projecten. Er is € 9,3 miljoen van de voorbereidingsfase naar de uitvoeringsfase

verschoven voor 2025. Een aantal kleinere herschikkingen leidt per saldo tot een verhoging van het budget met € 19,6 miljoen.

Instandhouding

Het budget voor de instandhouding van het vastgoed is met € 18,3 miljoen verhoogd.

In 2024 heeft het Rijksvastgoedbedrijf meer kunnen realiseren dan begroot. Deze uitgaven van € 18,7 miljoen zijn in mindering gebracht op het budget van 2025. Voor nieuwe opdrachten die het DOSCO ontvangen heeft en de extra uitgaven die dit voor de instandhouding tot gevolg heeft, is het budget met € 19,0 miljoen verhoogd. Daarnaast is er € 14 miljoen overgeheveld vanuit het budget voor eigen personeel. Daarnaast is het budget met € 4 miljoen opgehoogd omdat de kosten van een aantal nieuwe onderhoudscontracten hoger zijn geworden.

Over-/ onderprogrammering

Zie artikel 1, onderwerp over-/ onderprogrammering voor een overkoepelde uitleg.

Beleidsartikel 6 IT

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art. Verplichtingen	1.359.574	0	1.359.574	353.340	1.712.914	- 29.130	43.686	- 22.229	- 104.244	162.573
Uitgaven	1.228.302	0	1.228.302	- 35.916	1.192.386	46.559	154.936	161.605	153.534	150.527
6.11 Verwerving	1.206.087	0	1.206.087	- 271.279	934.808	166.757	118.528	88.932	- 103.757	142.655
Opdrachten	1.206.087	0	1.206.087	- 271.279	934.808	166.757	118.528	88.932	- 103.757	142.655
Verwerving: voorbereidingsfase	176.397	0	176.397	- 176.397	0	- 61.296	- 60.503	- 53.372	- 183.331	77.563
Verwerving: realisatie	1.029.690	0	1.029.690	- 94.882	934.808	228.053	179.031	142.304	79.574	65.092
6.12 Instandhouding	544.167	0	544.167	140.070	684.237	34.366	24.324	24.381	10.576	10.175
Opdrachten	544.167	0	544.167	140.070	684.237	34.366	24.324	24.381	10.576	10.175
Instandhouding IT	544.167	0	544.167	140.070	684.237	34.366	24.324	24.381	10.576	10.175
6.16 Over-/ onderprogrammering	- 521.952	0	- 521.952	95.293	- 426.659	- 154.564	12.084	48.292	246.715	- 2.303
Fonds	- 521.952	0	- 521.952	95.293	- 426.659	- 154.564	12.084	48.292	246.715	- 2.303
Fonds	- 521.952	0	- 521.952	95.293	- 426.659	- 154.564	12.084	48.292	246.715	- 2.303
Ontvangsten	16.769	0	16.769	0	16.769	0	0	0	0	0

In totaal is voor 2025 100% juridisch verplicht en 0% beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor IT zijn per saldo met € 353,3 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het overhevelen van verplichtingen uit 2024 die in dat jaar niet zijn aangegaan (€ 212,3 miljoen) voor onder andere de projecten Foxtrot (commercieel vertrouwelijk), Modernisering Tactische Indoor Simulator (TACTIS) (commercieel vertrouwelijk). Tevens is per saldo € 261,9 miljoen aan dit artikel toegevoegd als gevolg van overhevelingen tussen de artikelen op het DMF, de Defensiebegroting en interdepartementale budgetoverhevelingen. Daarnaast zijn de verplichtingenreeksen in het juiste ritme gezet (€ 74,6 miljoen).

Daartegenover staat het onder verwerving beschreven doorschuiven van het verplichtingenbudget voor projecten in voorbereiding (€ 207,8 miljoen). Het restant bestaat uit een aantal overige, kleinere mutaties.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

De verwervingsfase wordt met € 271,3 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een lager budget in de voorbereidingsfase (€ 176,4 miljoen) vanwege het in de juiste jaren plaatsen van het budget om aan te sluiten bij de actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten. Dit komt onder andere door langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en langere levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden. Daarnaast zijn er projecten overgegaan naar de realisatiefase, het betreft onder andere het project Modernisering Tactische Indoor Simulator (TACTIS).

Daarnaast is het budget in de realisatiefase naar beneden bijgesteld (€ 94,9 miljoen) vanwege een aantal interdepartementale overhevelingen en overhevelingen tussen de Defensiebegroting en andere artikelen binnen het DMF (€ 127,6 miljoen), daarnaast is het budget in het juiste kasritme gezet (€ 108,6 miljoen). Het betreft met name het project GrIT (commercieel vertrouwelijk).

Daartegenover staat het toevoegen van budget dat in 2024 niet tot realisatie is gekomen (€ 134,9 miljoen). Het restant betreft een aantal overige, kleinere mutaties

Instandhouding

Ten opzichte van de Ontwerpbegroting is het instandhoudingsbudget met € 140,1 miljoen toegenomen. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat voor de volgende projecten de uitgavenreeksen in het juiste ritme zijn gezet. Project Datacenter (commercieel vertrouwelijk) naar aanleiding van de (gedeeltelijke) projectoplevering Grensverleggende IT en op Onderhoud supply licenties (€ 25,1 miljoen) voor onder andere defensiepassen.

Over-/ onderprogrammering

Zie artikel 1, onderwerp over-/ onderprogrammering voor een overkoepelde uitleg.

Beleidsartikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten (bedragen x € 1.000)

		Ontwerpbegroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Art.	Verplichtingen	71	0	71	150.752	150.823	492.847	485.508	515.520	1.210.519	786.745
	Uitgaven	71	0	71	150.752	150.823	492.847	485.508	515.520	1.210.519	786.745
8.18	Nader te wijzen uitgaven	71	0	71	150.752	150.823	492.847	485.508	515.520	1.210.519	786.745
	Fonds	71	0	71	150.752	150.823	492.847	485.508	515.520	1.210.519	786.745
	Fonds	71	0	71	150.752	150.823	492.847	485.508	515.520	1.210.519	786.745
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting op de uitgaven

Voor 2025 is € 735,5 miljoen (en vanaf 2026 € 840,5 miljoen) aan prijscompensatie toegevoegd aan het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF) waarvan € 467,9 structureel is doorgeboekt naar de Defensiebegroting (Hoofdstuk X) voor verdere verdeling van loon- en prijsontwik-

keling. Verder is vanaf 2026 volumecompensatie toegevoegd aan het DMF, oplopend van € 208,3 miljoen in 2026 tot € 419,6 miljoen in 2030. Daarnaast is de eindejaarsmarge van € 369,2 miljoen toegevoegd aan het Defensiematerieelbegrotingsfonds en is budget toegevoegd om te corrigeren voor de huidige valutakoersen (€ 190,5 miljoen). Ten slotte is € 41,9 miljoen aan budget uit latere jaren naar voren gehaald.

Daartegenover staat dat het budget met € 718,8 miljoen naar beneden wordt bijgesteld vanwege het uitdelen van budget aan alle artikelen van de DMF. Dit budget zorgt er voor dat wat er niet tot realisatie is gekomen in 2024, in 2025 toch kan worden gerealiseerd. Tevens wordt overrealisatie in mindering gebracht.

Naar aanleiding van de voorjaarsbesluitvorming is er vanaf 2027 extra budget voor intensivering toegevoegd oplopend tot € 737,0 miljoen structureel.

3. Verdiepingsbijlage

In de verdiepingsbijlage is per begrotingsartikel een meerjarige (voor de volledige planperiode) tabel met daarin de mutaties per jaar opgenomen.

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)

	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Verplichtingen	729.699	670.072	452.076	163.616	360.402	143.344	188.062	- 252.579	- 166.953	2.145.084
Uitgaven	- 7.273	- 10.820	- 37.900	- 37.626	- 4.262	- 4.262	- 4.245	- 17.426	- 5.526	5.809.851
Vererving										
Opdrachten	748.753	670.661	445.555	157.863	253.459	144.564	199.402	- 232.747	- 79.559	1.399.273
Vererving: voorbereidingsfase	738.177	667.506	431.596	147.655	161.725	134.666	188.470	59.021	- 58.362	1.165.358
Vererving: realisatie	10.576	3.155	13.959	10.208	91.734	9.898	10.932	- 291.768	- 21.197	233.915
Instandhouding										
Opdrachten	2.706	2.706	2.763	2.763	2.876	2.876	2.893	2.893	2.893	473.052
Instandhouding Materieel	2.706	2.706	2.763	2.763	2.876	2.876	2.893	2.893	2.893	473.052
Kennis en Innovatie										
Bekostiging	- 607	- 607	- 607	- 607	- 607	- 607	- 607	- 607	- 63.655	78.085
Bijdrage grote onderzoeksfaciliteiten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Duurzaamheid, klimaat en veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kennisgebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3.964
Kennisopbouw	- 157	- 157	- 157	- 157	- 157	- 157	- 157	- 157	- 157	3.649
Kort Cyclische Innovatie	- 450	- 450	- 450	- 450	- 450	- 450	- 450	- 450	- 63.498	6.626
Technologieontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63.846
Over-/ onderprogrammering										
Fonds	- 756.525	- 681.980	- 484.011	- 196.045	- 258.390	- 149.495	- 204.333	214.635	136.395	3.946.739
Fonds	- 756.525	- 681.980	- 484.011	- 196.045	- 258.390	- 149.495	- 204.333	214.635	136.395	3.946.739
Ontvangsten	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	1.600	87.298

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Verplichtingen	85.028	- 81.327	- 367.833	- 529.355	- 179.922	- 44.870	- 51.004	- 249.961	- 197.542	1.057.332
Uitgaven	36.323	4.511	3.282	4.646	7.431	16.363	4.623	3.282	4.433	389.985
Vererving										
Opdrachten	156.264	- 76.246	- 303.545	- 462.563	- 135.925	- 53.525	- 61.161	- 250.362	- 184.506	825.208
Vererving: onderzoeksfase	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vererving: voorbereidingsfase	- 81.730	27.386	- 91.293	- 143.477	- 44.998	- 65.901	- 71.023	- 202.795	- 123.697	665.740
Vererving: realisatie	237.994	- 103.632	- 212.252	- 319.086	- 90.927	12.376	9.862	- 47.567	- 60.809	159.468
Instandhouding										
Opdrachten	7.045	5.147	3.576	4.940	7.723	16.655	4.915	3.573	4.625	232.124
Instandhouding Materieel	7.045	5.147	3.576	4.940	7.723	16.655	4.915	3.573	4.625	232.124
Over-/ onderprogrammering										
Fonds	- 126.986	75.610	303.251	462.269	135.633	53.233	60.869	250.071	184.314	- 657.663
Fonds	- 126.986	75.610	303.251	462.269	135.633	53.233	60.869	250.071	184.314	- 657.663

Omschrijving	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.684

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Verplichtingen	800.586	52.722	261.094	154.538	141.647	246.961	200.219	- 235.026	- 184.814	1.336.659
Uitgaven	492.323	2.107.989	1.821.697	2.135.793	2.516.730	2.750.639	2.856.543	2.470.928	2.402.113	1.982.757
Vererving										
Opdrachten	937.847	53.551	93.601	198.208	230.794	321.316	178.818	- 248.813	- 202.654	912.224
Vererving: onderzoeksfase	- 3.663	- 3.663	- 3.663	- 3.663	- 3.662	- 3.663	- 3.662	- 3.445	- 3.264	513
Vererving: voorbereidingsfase	520.463	118.436	117.759	127.496	160.181	257.337	157.910	- 146.861	- 118.644	531.331
Vererving: realisatie	421.047	- 61.222	- 20.495	74.375	74.275	67.642	24.570	- 98.507	- 80.746	380.380
Instandhouding										
Opdrachten	- 2.063	- 2.046	- 2.445	- 2.445	- 2.558	- 2.558	- 2.575	- 2.583	- 2.737	424.435
Instandhouding Materieel	- 2.063	- 2.046	- 2.445	- 2.445	- 2.558	- 2.558	- 2.575	- 2.583	- 2.737	424.435
Over-/ onderprogrammering										
Fonds	- 443.461	472.942	430.799	326.055	290.857	191.038	345.368	787.802	728.654	648.598
Fonds	- 443.461	472.942	430.799	326.055	290.857	191.038	345.368	787.802	728.654	648.598
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.500

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Verplichtingen	- 114.677	- 108.110	14.780	206.120	- 48.081	- 68.334	- 108.965	195.361	- 666.437	1.967.502
Uitgaven	- 2.372	- 2.369	- 2.373	- 2.370	- 2.373	- 2.372	- 2.100	- 2.373	- 2.490	1.863.668
Vererving										
Opdrachten	103.490	9.300	74.340	218.201	1.169	- 42.795	- 71.999	- 165.897	- 504.262	1.369.136
Vererving: voorbereidingsfase	- 25.259	- 2.517	17.348	190.931	- 2.983	- 49.331	- 77.945	- 170.293	- 531.197	874.479
Vererving: realisatie	128.749	11.817	56.992	27.270	4.152	6.536	5.946	4.396	26.935	494.657
Instandhouding										
Opdrachten	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	491.222
Instandhouding Materieel	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	- 2.217	491.222
Over-/ onderprogrammering										
Fonds	- 103.645	- 9.452	- 74.496	- 218.354	- 1.325	42.640	72.116	165.741	503.989	4.310
Fonds	- 103.645	- 9.452	- 74.496	- 218.354	- 1.325	42.640	72.116	165.741	503.989	4.310
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.000

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Verplichtingen	163.752	74.524	2.052	72.820	6.157	138.067	- 6.318	33.475	- 31.278	442.993
Uitgaven	31.637	30.992	30.993	29.690	29.630	29.668	29.670	29.672	29.590	652.989
Vererving										
Opdrachten	172.053	83.567	16.598	93.166	66.566	118.437	- 25.949	13.842	- 37.993	387.237
Vererving: voorbereidingsfase	- 70.910	- 81.834	- 111.791	- 78.568	- 59.546	- 48.561	- 67.942	- 39.796	- 72.871	57.000
Vererving: realisatie	242.963	165.401	128.389	171.734	126.112	166.998	41.993	53.638	34.878	330.237
Instandhouding										
Opdrachten	21.599	20.957	20.954	19.654	19.591	19.630	19.631	19.633	19.555	512.755
Instandhouding Infrastructuur	21.599	20.957	20.954	19.654	19.591	19.630	19.631	19.633	19.555	512.755
Over-/ onderprogrammering										
Fonds	- 169.985	- 81.502	- 14.529	- 91.100	- 64.497	- 116.369	28.018	- 11.773	40.058	- 226.733
Fonds	- 169.985	- 81.502	- 14.529	- 91.100	- 64.497	- 116.369	28.018	- 11.773	40.058	- 226.733
Ontvangsten	- 7.970	- 7.970	- 7.970	- 7.970	- 7.970	- 7.970	- 7.970	- 7.970	- 7.970	20.270

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Verplichtingen	127.683	90.461	- 16.526	2.149	24.979	75.179	9.872	- 17.130	- 257.115	1.713.645

Omschrijving	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Uitgaven	150.205	80.208	75.221	57.160	65.271	65.428	65.053	65.299	80.399	746.202
Verwerving										
Opdrachten	156.339	93.215	- 20.283	- 282	18.111	66.757	7.952	- 11.397	- 213.931	1.139.164
Verwerving: voorbereidingsfase	76.411	91.158	- 21.799	- 15.946	14.821	41.986	9.151	- 10.508	- 211.060	993.084
Verwerving: realisatie	79.928	2.057	1.516	15.664	3.290	24.771	- 1.199	- 889	- 2.871	146.080
Instandhouding										
Opdrachten	14.586	9.408	9.407	14.503	9.366	10.456	15.050	9.240	9.651	578.120
Instandhouding IT	14.586	9.408	9.407	14.503	9.366	10.456	15.050	9.240	9.651	578.120
Onzekerheidsreservering										
Fonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Over-/ onderprogrammering										
Fonds	- 20.720	- 22.415	86.097	42.939	37.794	- 11.785	42.051	67.456	284.679	- 954.461
Fonds	- 20.720	- 22.415	86.097	42.939	37.794	- 11.785	42.051	67.456	284.679	- 954.461
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16.621

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Verplichtingen	787.216	857.217	862.216	880.208	872.216	872.216	872.216	872.216	857.770	1.794.708
Uitgaven	787.216	857.217	862.216	880.208	872.216	872.216	872.216	872.216	857.770	1.794.708
Nader te wijzen uitgaven										
Fonds	787.216	857.217	862.216	880.208	872.216	872.216	872.216	872.216	857.770	1.794.708
Fonds	787.216	857.217	862.216	880.208	872.216	872.216	872.216	872.216	857.770	1.794.708
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0